

1 Johdanto

Yhtenäinen euromaksualue SEPA (Single Euro Payments Area) on Euroopan Unionin ja eurooppalaisten pankkien alkuun panema hanke, jonka tavoitteena on luoda Eurooppaan yhtenäinen maksuliikennealue. Tämä yhtenäinen maksuliikennealue SEPA on Euroopan komission johdolla toteutettava pakkomuutos kaikille euromaille. SEPA-aikakauteen on siis siirryttävä, jos maan valuuttana on euro. Siten SEPA:n siirtyminen vaikuttaa rahoituslaitosten lisäksi kaikkiin yrityksiin, yhteisöihin sekä yksityisiin henkilöihin. SEPA on koko euroaluetta koskeva suuri muutos, joka ulottuu jokaisen yksityisen kuluttajankin jokapäiväisiin arkirutiinien hoitoon. SEPA-aikakauteen tulee sopeutua samalla tavalla kun euroalueen yhteisen valuutan eli euron käyttöön. SEPA-hankkeen loppuvaihe eli siirtymävaihe on meneillään nyt vuonna 2010 ja SEPA-aikakauteen siirrytään lopullisesti 1.1.2011. (Euroopan keskuspankki 2006, 6.)

SEPA-hankkeeseen liittyvä suunnittelu sekä muutostyöt yritysten taloushallinnossa ja maksuliikenteessä olisi pitänyt aloittaa, jotta varmistutaan siitä, että yrityksen taloushallinnon toimintoihin ei tule katkoksia siirtymäkauden loputtua. Aihe on siis hyvin ajankohtainen ja tärkeä, sillä SEPA-hankkeeseen liittyviä asioita käsitellään yrityksissä ja yhteisöissä parhaillaan. SEPA-siirtymäkauden loputtua ja SEPA:an siirtymisen jälkeenkin aihe puhuttaa, sillä SEPA:an siirtyminen tuo mukanaan siihen liittyviä lisäpalveluita. SEPA:n tarkoitus on myös kehittyä niin, että päästään vielä automatisoidumpaan ja paperittomaan yhtenäiseen euromaksualueeseen.

Tämä opinnäytetyöni käsittelee siis SEPA:a ja selvittää, mitä muutoksia SEPA:an siirtyminen aiheuttaa organisaation taloushallintoon, miten muutokset toteutetaan ja mitkä ovat SEPA:n aiheuttamat kustannukset. Lisäksi tutkimuksella kartoitetaan taloushallinnon henkilöstön ajatuksia ja odotuksia SEPA-projektista. Esiin tulevat myös SEPA:n tuomat hyödyt sekä haitat. Työssä tarkastellaan SEPA:n aiheuttamia muutoksia organisaation taloushallinnon henkilöstön näkökulmasta ja esimerkiksi pankkien käyttämät maksuaineistojen tiedonsiirtomenetelmät ja turvamenettelyt esiintyvät tutkimuksessa vain termeinä. Työssä ei niin ikään perehdytä pankkien ja rahalaitosten SEPA-aikakauteen valmistautumiseen. Työn liitteenä olevassa terminologia-osuudessa kaikki tekstissä esiintyvät termit ja lyhenteet ovat selitetty.

SEPA-tuntemus edesauttaa uuteen aikakauteen sopeutumista ja on opinnäytetyöntekijää kiinnostava ja koskettava aihe. SEPA vaikuttaa myös opinnäytetyön tekijän työhön siinä määrin, että työtehtävistä suoriutuminen helpottuu, mitä enemmän SEPA tuntemusta on kertynyt. SEPA tutkimuksen kohteena on siis tutkimuksen tekijälle hyödyllinen sekä riittävän mielenkiintoinen.

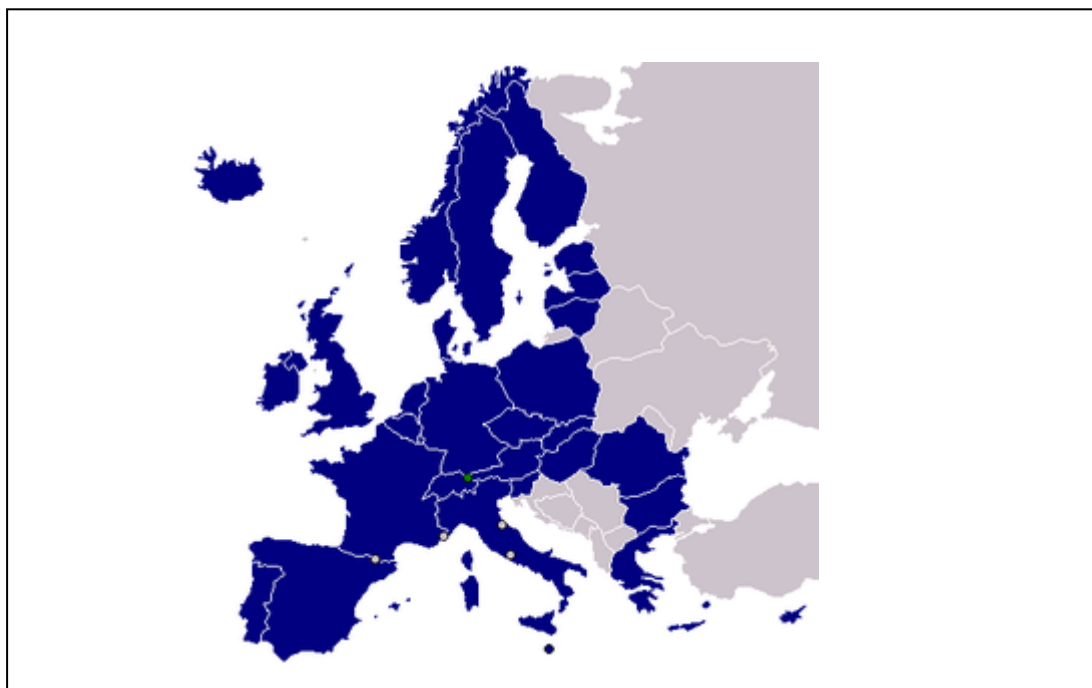
Opinnäytetyöni on tapaustutkimus, jonka kohteena on Opetusalan Ammattijärjestö OAJ:n taloushallinto. Tutkimus on rajattu tarkastelemaan OAJ:n taloushallinnon osaluokkia; rahaprosessien hallinta ja maksatus, palkanlaskenta, laskutus ja reskontra (ei koske jäsenmaksuperintää) sekä kirjanpito. Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry on suuri työmarkkinajärjestö, joka hoitaa opetusalan edunvalvontaa. OAJ:llä on noin 120 000 jäsentä. OAJ:n toimisto sijaitsee Helsingissä ja siellä työskentelee noin 100 henkilöä. Toimisto on jakautunut useaan eri yksikköön ja tutkimuksessani mukana on OAJ:n talousyksikön toiminnot.

Opinnäytetyön taustalla on SEPA:aa koskeva informaatio, mitä tutkimusta tehtäessä on ollut saatavana. Käytössä ovat olleet eri rahoituslaitosten SEPA-materiaalit sekä tiedotteet, Euroopan Keskuspankin Internetissä oleva sähköinen julkaisu, niin ikään Finanssialan keskusliiton sähköinen julkaisu, SEPA-aiheiset lehtiartikkelit, SEPA-maksupalveludirektiivi ja sen mukaan muotoiltu maksupalvelulakiehdotus sekä pankin järjestämän SEPA-tilaisuuden materiaali.

Tutkimuksessa käytetään kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Tutkimusta varten haastatellaan OAJ:n talousyksikön henkilöstöä, jolla on tarkka ja asiantunteva näkemys organisaation SEPA-tilanteesta. Heillä on myös omakohtaiset kokemukset SEPA:n aiheuttamista muutoksista, sillä he ovat olleet saattamassa OAJ:n SEPA-aikakauteen. Näillä haastattelulla saadaan syventäviä vastauksia tutkimuksen kysymyksiin.

2 Single Euro Payments Area SEPA

SEPA on lyhenne englanninkielisestä käsitteestä Single Euro Payments Area. SEPA tarkoittaa yhtenäistä euromaksualuetta, joka on Euroopan Unionin (EU) ja Euroopan keskuspankin (EKP) sekä Euroopan komission käynnistämä hanke. Hanke käynnistettiin vuonna 2002 perustamalla yhteistyöjärjestö Euroopan maksuneuvosto (European Payments Council EPC), jossa mukana on 65 eurooppalaisen pankin edustajat. Suunnittelutyöhön osallistuivat euroalueen maiden pankkien lisäksi muita Euroopan Unionin kansallisia pankkeja sekä Islannin, Liechtensteinin, Norjan ja Sveitsin pankit. SEPA-alueeseen siis kuuluu 32 maata; EU-maat, ETA-maat, Sveitsi ja Monaco. SEPA-alueella on noin 8000 pankkia, 480 miljoonaa ihmistä ja noin 25 miljoonaa yritystä. (Euroopan keskuspankki 2006, 6; OpusCapita 2009.)

Kuva 1 SEPA-maat (Wikipedia 2010)

Euroopan maiden välistä maksujen käsittelyä alettiin kehittää, kun Euroopan parlamentti ja EU:n neuvosto antoivat vuonna 2001 hinta-asetuksen rajat ylittäviin maksuihin. Sitä ennen Euroopan komissio oli toistuvasti kiinnittänyt huomiota rajat ylittävien maksujen kalleuteen. Myös rajat ylittävien maksujen hitaus oli tullut useasti esiin. Hinta-asetuksen myötä euromaiden pankkien oli laskettava asiakkailta perittäviä maksuja euromaiden väli-

sessä maksuliikenteessä. Pankkisektori koki, että edelleen tehottomasti hoidettuja maiden välistä maksuliikennettä tuli kehittää. Eurooppalaiset pankit perustivat Euroopan maksuneuvoston ja yhtenäisen euromaksualueen kehittäminen alkoi. (Suomen Pankki 2010) Euroopan rahoitusmarkkinat ovat yhdentyneet Euroopan talousyhteisön perustamisesta lähtien, esimerkkinä tästä euron käyttöönotto vuonna 1999. SEPA-hanke on euron käyttöönottoa merkittävämpi hanke, jonka myötä myös yhteisestä valuutasta päästään hyötymään entistä paremmin. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen mukaan eurojärjestelmän perustehtäviä nimenomaan ovat maksujärjestelmien moitteettoman toiminnan edistäminen ja rahoitusjärjestelmän vakauden ylläpitäminen. (Luoto 2007a; Euroopan keskuspankki 2006, 27.)

SEPA on alue, jossa maksetaan ja vastaanotetaan euromääräisiä maksuja. Kaikkien euro maiden pankit hoitavat euromääräisiä maksuja samoin perusehdoin, oikeuksin ja velvollisuuksin huolimatta siitä, missä päin euroaluetta maksaja ja maksun saaja ovat. SEPA:n perustana ovat yhteisen euron lisäksi yhteiset maksuvälineet: tilisiirrot, suoraveloitukset ja korttimaksut sekä tehokas käsittelyinfrastruktuuri, yhteiset standardit, yhteiset liiketoimintakäytännöt, yhdenmukainen lainsäädäntö ja uusien palveluiden jatkuva kehittäminen asiakaslähtöisesti. (Euroopan Keskuspankki 2006, 7.)

2.1 SEPA:n tavoitteet

SEPA:n tavoitteena on edelleen edistää Euroopan yhdentymistä niin, että rahaliiton mukana tulevia etuja pystyttäisiin hyödyntämään mahdollisimman hyvin. Euroopan keskuspankin mukaan yhtenäisen euromaksualueen kehittämistä ohjaavat laatutavoitteet, turvallisuustavoitteet, yhteistyö, avoimuus, valinnanvapaus sekä kilpailu. Näin yhtenäinen euromaksujärjestelmä kehittyy suureksi sisämarkkina-alueeksi. SEPA:n tarkoitus on luoda entistä parempi palvelutaso euromaiden välisiin maksuihin sekä tarjota tehokkaampia ja edullisempia maksutapoja. Näin ollen pirstaleisista euroalueen vähittäismaksu markkinoista tulee eheät ja kilpailukykyisemmät. Tavoitteena ovat olosuhteet, jossa SEPA-maksutoiminnot on kaikkien käytössä koko euroalueella ja tekniset esteet poistuvat korttien käyttämisessä kotimaan ulkopuolella. (Euroopan keskuspankki 2006, 10, 27, 29.)

SEPA lisää paljon sähköistä laskutusta mm. siksi, että suoraveloituskäytäntö poistuu. SEPA:n siirtymisen jälkeen Euroopan maksuneuvostolla onkin tavoitteenaan kehittää SE-

PA-lisäpalveluja, joiden tarkoitus on päästä lopulta täysin automaattiseen ja paperitto-
maan maksujen käsittelyyn. (Luoto 2008e, 14; Euroopan Keskuspankki 2006, 19.)

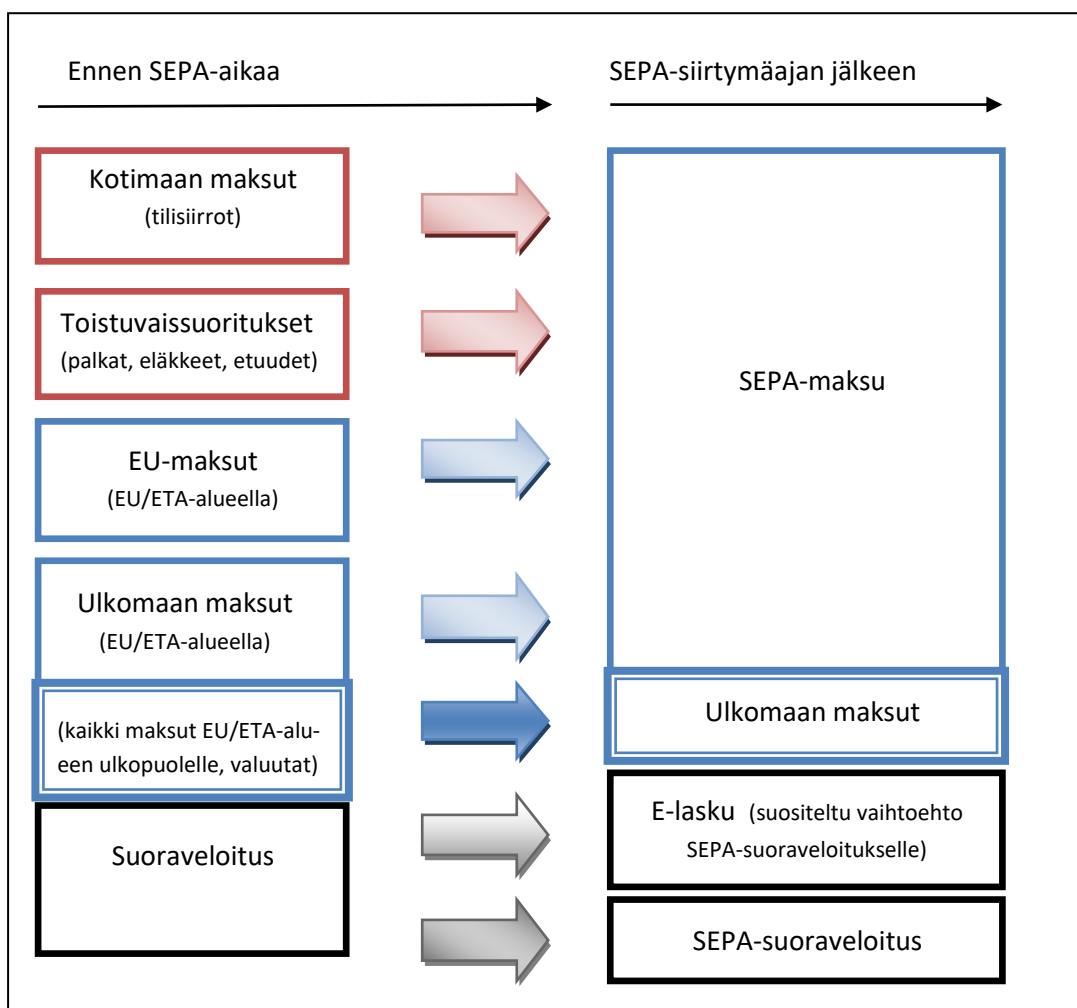
2.2 SEPA: vaikutukset

SEPA tuo käyttöön uudet maksuvälineet, jotka ovat euromaksusääntöjen, -käytäntöjen ja standardien mukaiset. SEPA siis vaikuttaa kaikkiin ja kaikkialla euroalueella, vaikka ei kansainvälisiä yhteyksiä olisi lainkaan. Maksuliikennepalveluissa tapahtuu muutoksia ja kansalliset maksuliikennejärjestelyt jäävät pois. Nämä muutokset ovat tuoneet ja tuovat paljon velvoitteita niin rahalaitoksille kuin yrityksillekin. Rahalaitosten on pitänyt muuttaa kaikki palvelunsa vastaamaan SEPA:n vaatimuksia, tiedottaa sekä opastaa asiakkaitaan. Yritysten on myös pitänyt tai pitää osallistua muutostöihin viimeistään vuonna 2010 päivittämällä kaikki maksuliikenne- ja taloushallinnon järjestelmät SEPA-yhteensopiviksi. SEPA-aikakauteen siirtyminen on suuri haaste ja ohjelmistopäivitykset vaativat aikaa ja suunnittelua sekä aiheuttavat kustannuksia. Siitä huolimatta tämän suuren muutoksen ei tarvitse olla ongelma yrityksille ja yhteisöille. Hyvin suunniteltuna ja toteutettuna SEPA-aikakauteen siirtyminen voi muokata taloushallinnon kokonaisuudesta tehokkaan uusilla teknisestikin uudistuneilla ratkaisuilla. (Luoto 2008e, 14; OP-Pohjola 2010.)

SEPA on tuomassa yrityksille myös uusia mahdollisuuksia, kunhan vaativat päivitys- ja muutostyöt taloushallinnon sovelluksiin on tehty. Varsinkin suuret ja kansainväliset yritykset hyötyvät SEPA:sta merkittävästi, sillä SEPA tukee isojen yritysten toimintojen keskittämistä. Riittää, kun maksaminen hoidetaan yhdestä yrityksen toimipaikasta euromaksualueella. Laskut kulkevat sähköisesti, pankkitilien määrä vähenee ja likviditeetin hallinta tehostuu. Maksutoiminnot ovat helppoja ja nopeita sekä pankkien perimät maksutariffit edullisia verrattuna aikaan ennen SEPA:a. Loppujen lopuksi SEPA säästää aikaa ja rahaa enemmän, mitä SEPA-muutostyöt ovat kuluttaneet. (Euroopan keskuspankki 2006, 15; Luoto 2008e, 14.)

Toinen tilanne saattaa olla pienissä yrityksissä, joissa SEPA-siirtymäkustannukset on koettu suuriksi yrityksen toimintaan suhteutettuna. Joissakin pienissä yrityksissä on myös koettu, ettei SEPA tuo heille vastaavaa hyötyä ja että SEPA:n aiheuttamat muutostyöt ovat tuntuneet vastenmielisiltä. (Somerkallio 2009, 22.)

Kuluttajille SEPA näkyy tilinumeromuutoksina, sirullisina maksukortteina sekä maksamisen ja käteisnostojen helpottumisena. Matkailu ja liikkuminen helpottuvat, kun uusilla sirullisilla SEPA-maksukorteilla voi SEPA-aikakaudella maksaa ostokset ja nostaa rahaa missä tahansa SEPA-alueella. Kuluttajille velvotteita syntyy ainoastaan siitä, että on muistettava käyttää IBAN-tilinumeroita ja verkkopankkien valmiita SEPA-toimintoja. (Luoto 2008f, 14; Nordea 2010, 15.)

Kuva 2 SEPA selkeyttää yrityksen maksuliikennettä (mukailtu: OP-Pohjola 2010)

2.2.1 SEPA:n vaikutukset tilisiirtoihin ja maksuprosessien hallintaan

SEPA-tilisiirroissa käytössä ovat IBAN-tilinumero (International Bank Account Number) ja BIC-koodi (Bank Identifier Code). IBAN-tilinumerot korvaavat vanhat tilinumerot. IBAN-tilinumerot koostuvat maakoodista, kahdesta tarkistenumeroista ja asiakkaan tilinumeroista. Pankkien sivuilta löytyy IBAN-tilinumeroiden laskentapalveluja, joiden avulla

voi muuttaa vanhamuotoisen kansallisen tilinumeron IBAN-muotoon. (Finanssialan keskusliitto 2010b, 4.)

Esimerkki 1:

tilinumero 123456-789 (paperimuoto)

tilinumero 12345600000789 (konekielinen muoto)

Esimerkki 2:

IBAN tilinumero FI21 1234 5600 0007 89 (paperimuoto)

IBAN tilinumero FI2112345600000789 (konekielinen muoto)

BIC-koodi on pankin yksilöivä tunnus. Jokaisella pankkiryhmällä on oma tunnuksensa. BIC-koodi on pakollinen ainoastaan rajat ylittävissä maksuissa. Rajat ylittävissä maksuissa tarvittavan, mahdollisesti puuttuvan, BIC-koodin saa käyttöönsä esimerkiksi tiedustelemalla sitä maksun saajalta. (Finanssialan Keskusliitto 2008a, 14, Nordea 2010b)

Esimerkki 3:

Suomalaisten pankkien BIC-koodeja:

NDEAFIHH	Nordea Pankki
OKOYFIHH	Pohjola Pankki
DABAFIHH	Sampo Pankki
AABAFI22	Ålandsbanken
HANDFIHH	Handelsbanken

SEPA-tilisierroissa käyttöön tulevat myös uudet ja kansainväliset viitenumerot eli RF-viitteet. SEPA-tilisierro välittyy maksun saajalle ilman kansainvälistä viitenumeroakin, mutta kansainvälistä viitenumeroa suositellaan käytettäväksi. Kansainvälistä viitenumeroa käyttäen maksuissa voidaan käyttää automaattista täsmäytystä yrityksen reskontraan ja muihin mahdollisiin sovelluksiin. Uuden kansainvälisen viitenumeron voi muodostaa vanhan viitenumeron pohjalta lisäämällä viitenumeron eteen RF ja tarkistusnumero. (Nordea 2010c, 9.)

Esimerkki 4:

Suomalainen viite 1234 5678 90

Kansainvälisen laskuttajan viite RF 47 1234 5678 90

SEPA-tilisiirtolomake on sellainen, missä on huomioitu IBAN- ja BIC –merkinnöille omat sarakkeensa. Työn liitteenä on malli kriteerit täyttävästä tilisiirtolomakkeesta.

Myös konekieliset tiliotteet muuttuvan SEPA:n myötä. Tiliotteille tulee uusi tietoryhmä käyttöön ja tiliotteelle tulevat näkyviin maksajan antama viite, saajan IBAN ja BIC – numerot maksajan tiliotteella, saajan nimitarkenne, maksajan nimitarkenne, maksajan yksilöintitunniste saajan tiliotteella (lukuun ottamatta yksityishenkilön tietoja) ja arkistointitunnus täysimittaisena. (Nordea 2010c, 11.)

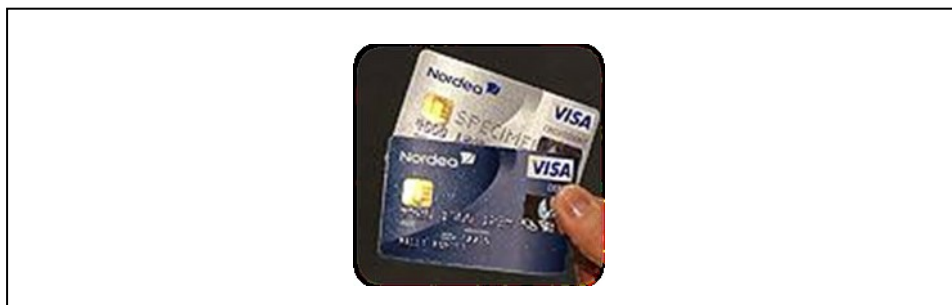
Palkkojen ja eläkkeiden maksut muuttuvat pääosin pankkien käyttämien tunnisteiden osalta kun toistuvaissuoritukset poistuvat ja palkkoihin ja eläkkeisiin tulee käyttöön koodi SALA (Salary). Tuleva lainsäädäntö vaikuttaa yritysten palkkojen maksussa mm. maksujen toteutusaikoihin kun pankit ovat luopumassa maksupäivään perustuvasta maksupalvelusta. SALA-koodilla varustetut SEPA-tilisiirrot veloitetaan maksajan tililtä eräpäivänä ja maksut saajille hyvitetään kotimaassa seuraavana pankkipäivänä. Palkanmaksajan on siis itse huomioitava viikonloput ja pyhäpäivät. (Nordea 2010c, 7, 23; Luoto 2009d, 13.)

SEPA-tilisiirtojen käyttöönoton edellytyksenä on, että tarvittavat palvelusopimukset pankkien kanssa on tehty sekä kanava- ja yhteysopimukset. Asiakkaan järjestelmien on kyettävä tuottamaan oikean muotoista aineistoa ja noutamaan palautetta. SEPA-maksut perustuvat uusiin kansainvälisiin XML ISO 20022 standardeihin, jotka soveltuvat entistä paremmin nykyajan tekniseen ympäristöön. Aineistojen käsittelyssä huomioitavaa on, että eräsiirron vastaanotto on auki 24 tuntia viikon jokaisena päivänä ja maksuja voi lähettää jo 90 päivää etukäteen. SEPA-tilisiirtojen maksatusajot tehdään pankkikohtaisesti. Mikäli SEPA-tilisiirtoa varten ei ole riittävää katetta, tulee siitä ilmoitus palautesanomalla joka maksatuksen yhteydessä. SEPA-tilisiirron voi itse peruuttaa peruutuspyyntösanomalla, mikäli erä tai maksu ei ole vielä ehtinyt maksatukseen asti. (Nordea 2010c, 19, 21, 22; Nordea 2008a, 2.)

2.2.2 SEPA:n vaikutukset maksukortteihin

Uudet SEPA-maksukortit, debit ja credit –kortit, tulevat käyttöön viimeistään 2010 loppuun mennessä koko SEPA-alueella ja vanhat kansalliset pankkikortit poistuvat käytöstä. SEPA-maksukortit ovat EMV (Europay, Mastercard ja Visa) –sirukortteja, joita käytettäessä tarvitsee tehdä PIN (Personal identification number) –kuittaus sekä maksutilanteessa että nostettaessa rahaa seteliautomaatista. PINkoodin käyttö lisää turvallisuutta ja väärinkäytökset vaikeutuvat. SEPA-maksukorteilla voi asioida kaikissa yhtenäisen euromaksualueen maissa. (Nordea 2010c, 12.)

Kuva 3 SEPA-maksukortti (Yle 2008)

2.2.3 SEPA:n vaikutukset suoraveloitukseen

Maksupalveludirektiivin mukainen SEPA-suoraveloitus poikkeaa Suomalaisesta suoraveloituksesta huomattavasti. Suomalainen ns. perinteinen suoraveloitus poistuu käytöstä. SEPA-suoraveloituspalvelua on täydennettävä lisäpalveluin, jotta se vastaisi suoraveloitusta turvallisuudellaan. Nämä lisäpalvelut ovat jatkossa pankkikohtaisia. Suomalaiset pankit suosittelevat SEPA-suoraveloituksen tilalle käytettäväksi e-laskupalvelua. (Nordea 2010b)

2.3 SEPA:n eri osat

Vuoden 2010 loppuun mennessä käytössä ovat SEPA-palvelut: SEPA-tilisiirto, SEPA-suoraveloitus ja SEPA-maksukortit. Näiden peruspalveluiden lisäksi pankeilla on myöhemmin mahdollisuus tarjota asiakkailleen erilaisia lisäpalveluja. Tässä vaiheessa SEPA:sta

ulkopuolelle jäävät mm. sekut ja sähköiseen laskutukseen liittyvät palvelut. (Finanssialan Keskusliitto 2008, 2.)

2.3.1 SEPA-tilisiirto

SEPA-tilisiirto (SEPA credit transfer SCT) on pankkien välinen maksujärjestely euromääräisiä tilisiirtoja varten. SEPA-tilisiirtojen käsittelyssä on kaikille SEPA-rahalaitoksille yhtenäiset säännöt ja menettelyt. SEPA-tilisiirtoja käsittelevien rahalaitosten on myös noudatettava tiettyä vähimmäispalvelutasoa ja SEPA-tilisiirtoja koskevia aikatauluja. (Euroopan keskuspankki 2006, 20.)

SEPA-tilisiirto on kaikkien sekä yritysten, että yksityisten henkilöiden käytössä. SEPA-tilisiirroissa on huomioitava, että tilitiedot tulee antaa IBAN- ja BIC-koodeilla, SEPA-tilisiirrot toimitetaan vastaanottajalle kolmessa pankkipäivässä ja siirrettävä summa siirtyy kokonaisuudessaan maksun saajalle. SEPA-tilisiirroissa maksun suuruutta ei ole rajoitettu. (Euroopan keskuspankki 2006, 20.)

2.3.2 SEPA-suoraveloitus

SEPA-suoraveloitus (SEPA direct debit SDD) on SEPA-tilisiirron tavoin pankkien välinen maksujärjestely. SEPA-suoraveloituksessa velallinen antaa luvan maksun veloittamiseen omalta tililtään joko velkojalle tai omalle pankilleen. SEPA-suoraveloitusta ohjaavat myös yhteiset säännöt ja menettelytavat sekä vähimmäispalvelutaso ja aikataulut. (Euroopan keskuspankki 2006, 21.)

SEPA-suoraveloitusta käytetään sekä toistuville euromääräisille maksuille, että yksittäisille euromääräisille maksuille. Tällaisten maksujen tulee olla perillä viidessä päivässä silloin kun maksu suoritetaan ensimmäistä kertaa ja kahdessa päivässä jos maksu toistuu säännöllisesti. SEPA-suoraveloituksessa tilitiedot ilmoitetaan IBAN- ja BIC-koodeilla. (Euroopan keskuspankki 2006, 21.)

2.3.3 SEPA-korttimaksut

SEPA-korttimaksut ovat pankki- ja luottokorttimaksuja, joita ohjaavat SEPA-korttimaksamisen toimintaohjeisto (SEPA card framework SCF). Korttien liikkeellelaskijoiden, korttiohjelmien, maksutapahtumien hyvittäjien ja välittäjien sekä operaattoreiden on noudatettava näitä yhteisiä toimintaohjeistuksia. Näin ollen sama kortti kelpaa koko euroalueella, koska korteilla maksamiset ja maksun saamiset hoituvat samalla tavalla kaikkialla euroalueella. SEPA-korttimaksujen myötä korttimarkkinat parantavat kilpailukykyään sekä luotettavuutta ja kustannustehokkuutta. (Euroopan keskuspankki 2006, 22.)

2.4 Valmistautuminen SEPA:an

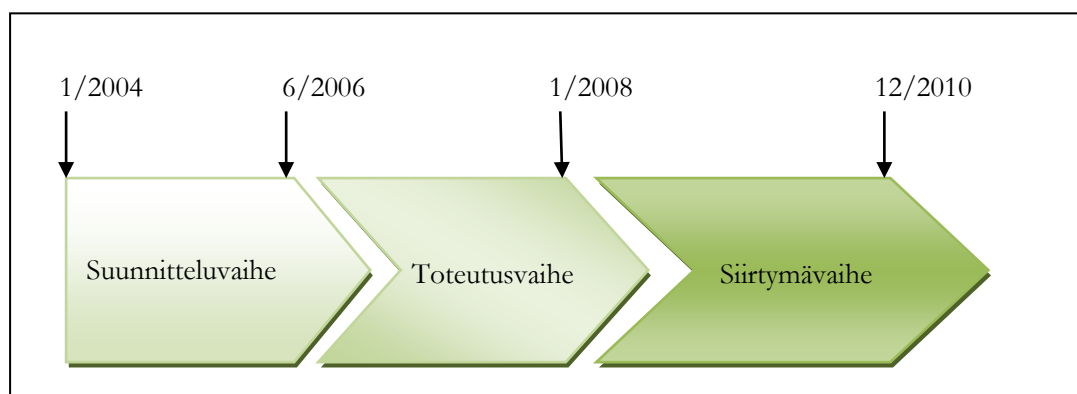
Käytännön valmistautumisen SEPA:an on voinut aloittaa vuoden 2008 alusta lähtien kun siirtymävaihe käynnistyi. Jotta SEPA-hanke onnistuu ja sen tavoitteet saavutetaan, on erittäin tärkeää, että rahalaitosten lisäksi myös yritykset ja julkinen sektori sitoutuvat SEPA:an ja valmistautuvat siihen. Nyt kun siirtymävaihe on jo loppuillaan, tulisi yrityksillä ja yhteisöillä olla määrätietoinen ja suunnitelmallinen ote SEPA-valmistautumiseen. (Luoto 2009d; Nordea 2008, 2.)

Täysimääräinen osallistuminen SEPA-hankkeeseen vaatii paljon tietoa ja toimenpiteitä. Pankeille on ja on ollut merkittävä rooli SEPA:a koskevassa asiakasviestinnässä ja tiedottamisessa. Myös ohjelmistojen tarjoajat ovat osallistuneet tiedottamiseen ja SEPA:n tunnettavuuden vahvistamiseen. Valmistauduttaessa SEPA:an on suositeltavaa ottaa yhteyttä SEPA-asiantuntijoihin, jotka palvelevat mm. yritys- ja yhteisöpankeissa. Yrityksen taloushallinnon ohjelmistojen muutostöissä ja päivityksissä avainasemassa ovat ohjelmistojen toimittajat. Yrityksen tai yhteisön valmistautuminen SEPA:n vaatii ainakin seuraavat toimenpiteet; pankkiyhteystietojen päivitys IBAN- ja BIC-muotoihin yrityksen maksunsaajarekistereihin, laskutukseen sekä muihin taloushallinnon ohjelmistoihin, IBAN- ja BIC-tietojen käyttö maksamisessa ja korttimaksuja vastaanottavissa yrityksissä EMV-maksupäätteen käyttöönotto sekä siihen liittyvät päivitykset. E-laskun käyttöönotto on tärkeää jos laskuttajalla on käytössään suoraveloitus. (OP-Pohjola 2010)

SEPA-aiheista tietoa on paljon saatavalla ja SEPA:an tutustuminen käy helposti. Suomalaisen pankkien www-sivuilta löytyvät kattavat tietopaketit SEPA:sta ja informaatiota tarjoavat myös Euroopan Keskuspankki, Finanssialan Keskusliitto sekä Suomen pankki.

2.5 SEPA:n siirtymäaikataulu

SEPA-aikataulussa on kolme vaihetta: suunnitteluvaihe, toteutusvaihe ja siirtymävaihe. SEPA-hankkeen käynnistämisen jälkeen alkoi suunnitteluvaihe vuonna 2004. Suunnitteluvaihe kesti vuoden 2006 puoliväliin, josta hanke jatkui toteutusvaiheella. Nyt käynnissä oleva siirtymävaihe on jatkunut vuoden 2008 alusta lähtien ja loppuu 31.12.2010. Tätä siirtymäaikataulua toteuttavat suurin osa euroalueen maista, mutta osalla maista valmiudet ovat kunnossa arvon mukaan vasta vuonna 2014. (Euroopan keskuspankki 2006, 14; Luoto 2009d, 8.)

Kuva 4 SEPA-siirtymäaikataulu (mukailtu: Euroopan keskuspankki 2006, 14.)

Suunnitteluvaiheen aikana suunniteltiin uudet SEPA-tilisiirto- ja SEPA-suoraveloitussjärjestelyt, korttiohjeisto ja selvitys- ja toimitusinfrastruktuurien ohjeisto. Suunnitteluvaiheen aikana kehitettiin myös tarvittavat standardit sekä määriteltiin turvallisuusvaatimukset. (Euroopan keskuspankki 2006, 14.)

Toteutusvaiheessa kaikkiin euroalueen maihin perustettiin kansalliset seurantayksiköt. Niiden tarkoitus oli valvoa rahoituslaitosten, yritysten, julkishallinnon, infrastruktuurioperaattoreiden sekä muiden käyttäjien valmistautumista SEPA:an. Toteutusvaiheen aikana valmisteltiin uusia SEPA-maksuvälineitä ja standardeja. (Euroopan keskuspankki 2006, 14.)

Viimeisessä vaiheessa eli siirtymävaiheessa SEPA-maksuvälineet ovat olleet jo alusta asti tarjolla. Kansallisia maksujärjestelmiä on käytetty SEPA-järjestelyjen rinnalla. Siirtymävaiheen aikana on huolehdittava, että tarvittavat SEPA-valmiudet on hoidettu kuntoon. (Euroopan keskuspankki 2006, 14.)

2.6 SEPA Suomessa

Suomessa on hyvät edellytykset toteuttaa SEPA:n vaatimat muutokset, sillä Suomen maksuliikenne ratkaisut ovat eurooppalaisessa vertailussa hyvin edistyksellisiä. Vaikka suomalaisella pankkialalla sähköiset maksuliikenne ratkaisut ovat olleet käytössä jo jonkin aikaa, siirryttäessä yhtenäiseen euromaksualueeseen, sähköinen maksaminen ja maksuliikenteen automatisointi lisääntyvät entisestään. Suomessa käteismaksutavoista on jo lähes luovuttu sen kalleuden ja turvattomuuden takia. Suomalaisille yrityksille SEPA:an valmistautuminen ja sen käyttöönotto on pankkialaan verrattuna mittava haaste. Basware Oyj:n tutkimuksen mukaan suomalaiset yritykset ovat entistä tietoisempia SEPA:sta, mutta kaikki eivät ymmärrä hankkeen laajuutta. Tutkimuksen mukaan vain noin 30 % suomalaisista yrityksistä oli tehnyt SEPA-suunnitelman kun aikaa siirtymävaiheen loppuun oli reilu vuosi. Nyt siirtymäkauden viimeisenä vuonna tuore tutkimus osoittaa, että vain kaksi prosenttia suomalaisista yrityksistä on saanut oman SEPA-hankkeensa päätökseen. Taloushallinnon ohjelmistoja on SEPA-valmiuteen päivittänyt yksi kymmenestä yrityksestä ja maksuliikenneohjelmia joka viides yritys. (Luoto 2007a; Luoto 2009b, 6; Luoto 2010c, A2.)

Suomalaisille kuluttajille SEPA on näkynyt parhaiten uusien maksukorttien myötä. Suomalaisien pankkien pankkikortit ovat vaihtuneet sirullisiksi, koko euroalueen kattavaksi, maksukorteiksi. SEPA siis helpottaa ulkomailla maksamista ja käteisen rahan nostamista. SEPA näkyy kuluttajille myös muuttuneina tilinumeroina ja helpoina rajat ylittävinä maksuina. SEPA muuttaa hiljalleen paperilaskut verkkolaskuiksi myös kuluttajille. (Luoto 2010c, A2.)

Suomessa SEPA-maksuliikennepalveluja voivat alkaa tarjoamaan muutkin tahot kuin perinteiset pankit, sillä Suomeen rakennetaan SEPA-maksupalvelukeskus, jonka tarkoituksena on palvella pienempiä pankkeja ja muita maksuliikennepalveluja tarjoavia tahoja. Näin ollen maksupalveluihin liittyvään kilpailuun mukaan voivat tulla esimerkiksi vähittäiskauppa- ja palvelusetelitalot. (Luoto 2010c, A2.)

2.7 SEPA:a koskeva lainsäädäntö

SEPA:n juridinen pohja on Euroopan komission valmistelemissa maksupalveludirektiivissä (Payment Services Directive PSD). Maksupalveludirektiivi on Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/64/EY. Tämä maksupalveluita koskeva direktiivi on yhtenäistänyt EU:n jäsenmaiden kansallisen lainsäädännön SEPA-maksujen osalta, sillä jokaisen EU-maan pitää säätää maksupalvelulaki direktiivin pohjalta. Suomessa lakiehdotus koskien maksupalveluita odottaa Suomen eduskunnan käsittelyä ja hyväksyntää. Maksupalvelulain odotetaan tulevan voimaan 1.5.2010. (Oikeusministeriö 2010, JKN Consulting 2010; OP-Pohjola 2010.)

Euroopan komission esitys Euroopan parlamentin ja neuvoston maksupalveludirektiiviksi annettiin vuonna 2005 ja sen kolme pääteemaa olivat; oikeus tarjota maksupalveluja suurelle yleisölle, tietojen saatavuus ja maksupalvelun tarjoajien ja käyttäjien oikeudet ja velvollisuudet. Näiden teemoja noudattaen maksupalveludirektiivillä varmistetaan samat säännöt kaikille EU:n sisäisille maksuille. (Euroopan Keskuspankki 2006, 26.)

3 SEPA Opetusalan Ammattijärjestö OAJ:n taloushallinnossa

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry on Helsingissä toimiva suuri työmarkkinajärjestö, jonka tehtävänä on hoitaa opetusalan henkilöstön edunvalvontaa. OAJ:n toimisto koostuu puheenjohtajan kansliasta, järjestöyksiköstä, edunvalvontaosastosta, talousyksiköstä, Opettaja-lehdestä sekä aluetoimistoista ja työllistää yhteensä yli sata henkilöä. Tutkimuksessa mukana oleva OAJ:n talousyksikkö, jossa työskentelee noin 20 henkilöä talouspäällikön johdolla, huolehtii organisaation kaikista taloushallinnon toiminnoista. Tutkimukseni mukana ovat OAJ:n taloushallinnon osa-alueet palkanlaskenta, kirjanpito, laskutus ja reskontra (ei sisällä jäsenmaksuperintää) sekä rahaprosessien hallinta ja maksatus.

Opinnäytetyössä tutkin, mitä vaikutuksia SEPA:lla on OAJ:n talousyksikön taloushallintoon. Onko valmistelut SEPA-valmiuksia varten aloitettu, mitä tarvittavia toimenpiteitä on jo tehty ja mitä on vielä tekemättä. Tutkimus kohdentuu lähinnä taloushallinnon ohjelmistojen muutos- ja päivitystoimenpiteisiin, sillä SEPA:n vaikutukset kohdeorganisaation tyypisessä toimistossa näkyvät juuri käytettävissä ohjelmistoissa. Lisäksi selvitän, onko OAJ:n talousyksikön henkilöstö tietoinen SEPA:sta, mitä mieltä he ovat SEPA-hankkeesta ja onko heillä jotakin odotuksia SEPA:n suhteen tai aiheuttaako SEPA heille hankaluuksia työtehtävien hoitamisessa. Myös SEPA:n aiheuttamat kustannukset ovat tutkimuksen kohteena.

Tutkimusmenetelmäksi valitsin laadullisen menetelmän, sillä SEPA:n vaikutukset OAJ:n talousyksikön taloushallinnon ohjelmistoissa ovat kaikille käyttäjilleen samanlaiset. Lisäksi on osa-alueita, joihin vain tietty henkilö on pätevä vastaamaan. Haastattelin OAJ:n talousyksikön talouspäällikköä sekä ohjelmistojen pääkäyttäjiä, joita on tutkittavilta osa-alueilta neljä henkilöä. Heillä on varmin näkemys yleisesti ottaen tulevista muutoksista sekä niiden seurauksista, sillä he ovat toteuttamassa SEPA-hanketta OAJ:n talousyksikön osalta.

Haastattelut olivat siis asiantuntijahaastatteluja, jotka suoritin henkilökohtaisesti paikalla OAJ:n talousyksikössä. Haastattelurungon lähetin kyseisille haastateltaville etukäteen sähköpostitse, jonka jälkeen kävin kunkin haastateltavan luona keskustelemassa tutkimusaiheesta ja -kysymyksistä. Tämä käytäntö antoi haastateltaville mahdollisuuden tutustua kysymyksiin etukäteen sekä pohtia vastauksia. Haastattelijalla oli myös mahdolli-

suus tarkentaa kysymyksiä sekä vastauksia tapaamisen yhteydessä. Vastaukset saatiin kaikilta tutkittavilta osa-alueilta. Tutkimuksen haastattelurunko on opinnäytetyön liitteenä. Tutkimustuloksia syvensi se, että tutkijalla on ollut mahdollisuus tutustua OAJ:n talousyksikön käyttämiin taloushallinnon ohjelmistoihin.

3.1 SEPA:n vaikutukset rahaprosessien hallintaan ja maksatukseen

Rahaprosessien hallintaa eli maksatusta ja tilien hallintaa hoidetaan sähköisillä järjestelmillä. Ostolaskut välittyvät sähköisesti laskuttajalta laskuhotellin kautta ja laskut kierrätetään sähköisesti asiataarkastusta ja hyväksymistä varten ennen maksutapahtumaa. Maksatus tapahtuu myös sähköisesti ja maksatukseen tarvittavat tiedot siirtyvät maksatusohjelmaan automaattisesti. Laskuja ei ole tarvetta tulostaa paperille missään sen käsittelyn vaiheessa. Ostolaskuja käsitellään OAJ:n taloushallinnossa vuosittain noin 5000 kappaletta.

OAJ:n rahaprosessit ja maksatukset hoidetaan OpusCapitan ohjelmistolla. OpusCapita on siis ohjelmisto, jolla noudetaan ja lähetetään pankkiaineistoja sähköisesti. OpusCapitan kautta voi hoitaa organisaation kaikkien tilien maksuliikenteen ja tilien hallinnan, riippumatta siitä, missä pankissa tilit ovat. Lisäksi maksatukseen käytetään sähköisten ostolaskujen käsittelyyn tarkoitettua ohjelmistoa, joka on nimeltään Workflow. Workflow:n avulla ostolaskujen manuaalinen käsittely jää vähäiseksi, sillä ostolaskujen maksutiedot siirtyvät OpusCapitaan sähköisesti.

SEPA vaikuttaa ostolaskujen käsittelyyn ja maksatukseen paljon. Mikäli tarvittavia SEPA-päivityksiä ei tehdä, laskujen maksu on mahdotonta. OpusCapita eikä Workflow – ohjelmistoja ole vielä päivitetty SEPA-valmiuteen. Päivitys on suunniteltu tehtäväksi marraskuussa 2010. Samassa yhteydessä päivitetään myös Wintime laskutus- ja myyntireskontra sekä kirjanpito-ohjelmisto.

Maksatuksesta huolehtivat henkilöt ovat osallistuneet OpusCapitan SEPA-aiheiseen koulutukseen sekä OP-Pohjolan ja Nordean järjestämiin SEPA-tilaisuuksiin. Näin ollen SEPA on tullut tutuksi teoriassa, mutta haastateltavan maksuliikenteen hoitajan mielestä riittävä SEPA-tuntemus tulee vasta, kun asiaan on päässyt tutustumaan myös käytännössä.

Eniten SEPA-aikakausi vaikuttaa SEPA-alueelle maksettaviin ulkomaanmaksuihin. Ennen SEPA-päivitystä ulkomaan maksut tulee hoitaa pankin lähettämällä ulkomaanmaksua koskeva toimeksiantolomake täytettynä pankin ulkomaanmaksupalveluun. Tämä käytäntö on työllistävä, hidas ja kallis. SEPA-aikakaudella euroalueen ulkomaanmaksut hoidetaan samalla tavalla kuin kotimaan maksut eikä niistä veloiteta erikseen. SEPA-alueen ulkomaan maksut kulkevat perille maksun saajalle samassa ajassa kuin kotimaan maksut. Maksuliikenteen hoitaja uskoo, että SEPA-muutokset näkyvät nimenomaan aikataulumuutoksina. Sen tarkemmin hän ei vielä niitä osannut eritellä. Muuten ostolaskujen käsittely ja maksatus tapahtuu samalla tavalla kuin ennen SEPA-aikaa. SEPA tuo siis muutoksia maksuliikenteeseen, mutta varsinainen muutostyö on ohjelmistotoimittajilla ja pankeilla. Maksuliikenteen hoitajan tulee vain ottaa muutokset huomioon työtehtäviä hoidettaessa.

SEPA:n myötä pankkien PATU-tunnukset poistuvat käytöstä ja tilalle tulee Web Service –kanava. Koska alussa SEPA-aikakaudella toimivat vielä PATU-tunnukset, OAJ siirtyy käyttämään Web Service –palvelua vasta myöhemmin. SEPA-aikakausi tuo kuitenkin mukanaan muutoksen, jonka myötä pankkien PATU-tunnukset tullaan hakemaan omatoimisesti Internetistä. Aikaisemmin pankit ovat huolehtineet tunnuksien lähettämisestä asiakkaalle. Tätä PATU-tunnuksien noutamista Internetistä maksuliikenteen hoitaja pitää hie-man epävarmana järjestelynä. Muuten maksuliikenteen hoitaja ei vielä tässä vaiheessa näe riskejä SEPA-aikakauteen siirtymisessä.

3.2 SEPA:n vaikutukset palkanlaskentaan

Palkanlaskenta koostuu toimiston työntekijöiden kuukausipalkoista ja OAJ:n luottamus-toimissa olevien henkilöiden kokouspalkkioista sekä ansionmenetyksistä yms. korvausten maksamisesta. Lisäksi on paljon matkakorvausmaksuja, jotka kuuluvat palkanlaskentaan. Näin ollen palkoista ja muita korvauksista tulee maksutapahtumia yhteensä satoja vuoden aikana.

OAJ:n palkanlaskennassa on käytössä Sonet-palkanlaskentaohjelmisto. Sonet-palkanlaskenta-ohjelmisto tukee joustavasti palkanlaskennan muuttuvia tarpeita ja Sonet-ohjelmiston kehityksestä vastaa Logica IT-palveluyritys.

Haastattelemani palkanlaskija, Sonet-palkanlaskentaohjelmiston pääkäyttäjä, on valmistautunut SEPA:an osallistumalla SEPA-aiheiselle Logican järjestämälle kurssille, joka oli suunnattu palkanlaskijoille ja Sonet-ohjelman käyttäjille. Kurssin sisältö on palkanlaskijan mielestä ollut kattava ja riittävä informaation lähde. Kurssilla oli käyty läpi yksityiskohtaisesti tarvittavat SEPA-toimenpiteet Sonet-palkanlaskentaohjelmistoa varten. Osallistujille oli myös jaettu aiheeseen liittyvää materiaalia. Sonet-palkanlaskentaohjelmiston pääkäyttäjä ei koe tarvitsevansa lisäkoulutusta SEPA:sta. Tarvittaessa palkanlaskijalla on käytössään Sonet-ohjelmiston tukipalvelu.

OAJ:n käytössä oleva Sonet-palkanlaskentaohjelmiston versio on päivitetty SEPA-valmiuteen huhtikuussa 2010. Ohjelmistoon on ollut mahdollista tallentaa palkansaajien ja muiden korvausten saajien tilinumerot IBAN-muotoisina jo noin vuoden, mutta huhtikuun päivitykseen asti varsinaisessa maksutapahtumassa käytössä ovat olleet kansalliset tilinumerot. Kun ohjelmistoon tallentaa palkansaajan tilinumeron kansallisessa muodossa, ohjelma muuttaa sen automaattisesti myös IBAN-muotoon. Tämä on nopeuttanut IBAN-tilinumeroiden tallennusta huomattavasti.

Palkanlaskijan mukaan SEPA:lla ei ole huomattavaa työllistävää vaikutusta palkanlaskijan työtehtäviin, sillä ohjelmistopäivitykset toimivat niin, että varsinainen tallennustyö on vähäistä. Tutkimuksen tekovaiheessa ajallisesti suurin vaikutus on ollut SEPA-koulutukseen osallistuminen. SEPA-aikakautteen siirryttäessä tilinumeroiden käsittely uuden palkansaajan kohdalla on hitaampaa kuin aikaisemmin, sillä IBAN-muotoiset tilinumerot ovat paljon pidempiä kuin kansalliset tilinumerot.

Palkanlaskija ei pidä riskiä suurena siihen, että SEPA:n siirtyminen vuodenvaihteessa katkaisisi palkanmaksun tai aiheuttaisi ongelmia. Hänen mielestään palkanmaksutoiminnot toimivat yhtä hyvin kuin ennen SEPA-aikakautta, mikäli pankkien ohjelmat ja järjestelmät toimivat niin kuin niiden on tarkoitus toimia. Kun palkanlaskentaohjelmisto on päivitetty ja toimivuus tarkastettu arvioidut riskit jäävät vähäisiksi.

3.3 SEPA:n vaikutukset laskutukseen ja myyntireskontraan

Koska OAJ:n päätarkoituksena ei ole kerätä ylimääräisiä varoja, laskutus ja myyntireskontra (ei koske jäsenmaksuperintää) ei ole suuri osa taloushallinnon toimintaa. Laskuja

lähtee vuosittain vain noin 1500 kappaletta. Laskuja syntyy kuitenkin mm. jäsenpalvelutuotteiden myynnistä. Laskutusta hoidetaan perinteisesti paperilaskuilla.

OAJ:n laskutusta ja myyntireskontraa hoidetaan Personec Wintime –ohjelmistolla, joka on Aditro Oy:n IT-ratkaisu taloushallinnon hoitoon. Laskutuksen ja myyntireskontraohjelmiston pääkäyttäjän mukaan laskutuksen ja myyntireskontran ohjelmistoon SEPA:n vaikutus on vähäinen. Ainoastaan laskulomakkeille ja perintäkirjeisiin tulostuvien maksun vastaanottajan eli OAJ:n tilinumeroiden esitystapa (IBAN ja BIC) muuttuvat 1.7.2010 alkaen. Kansallinen tilinumero ja IBAN-muotoinen tilinumero ovat näkyneet ulkomaille suunnatuissa laskulomakkeissa rinnakkain jo useamman vuoden. OAJ:n taloushallinnon laskutustoiminnot eivät ole ainakaan toistaiseksi siirtymässä e-laskutusjärjestelmään. Laskut lähetetään edelleen paperiversioina, sillä sen katsovan olevan toimintaan nähden riittävä ratkaisu.

Laskutuksen ja myyntireskontran hoitaja katsoo, että siitä huolimatta, ettei hän ole saanut varsinaista opastusta eikä koulutusta SEPA:a varten, hänellä on riittävä tieto SEPA:sta ja siihen liittyvistä muutoksista omassa työyhteisössään. Ohjelmistotoimittajilta on tullut jonkin verran SEPA:a koskevia tiedotteita sähköpostitse ja keskustelut kollegoiden kanssa ovat selvittäneet SEPA-asiaa sen verran kun hän työssään tarvitsee.

Osassa laskulomakkeista on näkynyt OAJ:n tilinumero sekä perinteisessä muodossa, että IBAN-muodossa jo vuodesta 2005 asti, mutta varsinainen SEPA-valmius laskutus ja myyntireskontra ohjelmistoon päivitetään vielä ennen SEPA-aikakauteen siirtymistä. Päivityksestä on jo alustavasti sovittu ja se tehdään maksatusohjelman päivityksen yhteydessä, sillä myyntireskontran hoitaminen on riippuvainen maksatusohjelmasta. Saapuvien maksujen tiedot noudetaan samaa ohjelmaa (OpusCapita) käyttäen maksatustoimenpiteiden kanssa. Tämän päivityksen aikana on ohjelman käyttäjän mahdollisuus saada lisäinformaatiota ja opastusta, mikäli se on tarpeellista.

Laskutuksen ja myyntireskontran hoitaja ei odota SEPA:n tuovan hänen työtehtäviinsä suuria muutoksia. Aineiston käsittely jatkuu SEPA:sta huolimatta samanlaisena eikä työ määrä tule lisääntymään päivityksen myötä ei myöskään SEPA-aikakauden aikana. Työtehtävien aikataulutukseen tai muuten aineistojen käsittelyn aikatauluihin ei ole tulossa mitään muutoksia. Hyödyllisenä ja merkittävämpänä muutoksen hän pitää sitä, että SEPA

mahdollistaa SEPA-alueelta tulevien suoritusten (ulkomaanmaksut) viitteellisen käsittelyn. Aikaisemmin se ei ole ollut mahdollista.

E-laskujen merkityksen kasvaessa osa OAJ:n mahdollisista laskutettavista tahoista on siirtynyt e-laskujärjestelmään siten, että he eivät ota paperilaskuja vastaan lainkaan. Tämä saattaa aiheuttaa hieman hankalia tilanteita.

3.4 SEPA:n vaikutukset kirjanpitoon

OAJ:n kirjanpito koostuu kassatositteista, pankkitositteista, ostolaskuista, muistiotositteista, palkkatositteista (sisältävät matkalaskutositteet) sekä myyntitositteista. Tositteita syntyy tilikauden aikana yli kymmenentuhatta kappaletta. Kirjanpito on suuri OAJ:n taloushallinnon osa-alue.

OAJ:n kirjanpitoa hoidetaan Wintime ja Workflow –ohjelmistoilla. Wintime on kirjanpito-ohjelma ja Workflow ostolaskujen sähköinen käsittelyjärjestelmä, jolla ostolaskuja voi siirtää kirjanpitoon sähköisesti. Molemmat ohjelmistot vaativat SEPA-päivityksen. SEPA-päivityksiä ei ole vielä tehty, mutta ne on sovittu tehtäviksi marraskuussa yhtäaikaaisesti maksatusohjelman OpusCapitan kanssa, koska ohjelmistot ovat hyvin riippuvaisia toisistaan.

Kirjanpitäjälle SEPA on toistaiseksi hieman vieras asia. Hän ei ole saanut SEPA-aiheista opastusta eikä koulutusta. Yleistietoa on jonkin verran, mutta hän mielestään tarvitsisi hieman perusteellisempaa tutustumista aiheeseen, vaikka SEPA ei aiheutakaan varsinaisesti muutoksia työtehtävien hoitamiseen. Kuitenkin SEPA-aikakaudelle siirryttäessä kirjanpito-ohjelma vaatii todennäköisesti jonkin verran manuaalista päivitystä mm. tilinumerotietoihin yms. SEPA:n vaikutukset kirjanpitoon ovat kuitenkin vähäisemmät kuin muihin tutkimuksen osa-alueisiin.

3.5 SEPA:n aiheuttamat kustannukset

SEPA:n aiheuttama työmäärä OAJ:n talousyksikön henkilöstölle ei ole suuri. Näin ollen SEPA:n aiheuttamalle ylimääräiselle työlle ei ole laskettavissa hintaa. SEPA:n aiheuttamat päivitys-, tallennus- ja yms. työt hoituvat normaalin työajan puitteissa. Myöskään henki-

löstön määrää ei SEPA:n takia tarvitse lisätä. Sen sijaan ohjelmistotoimittajilta tilatut SEPA-päivitykset ovat tuoneet ja tuovat kustannuksia. Palkanlaskentaohjelman SEPA-päivitys ja ohjelmaan tarvittavat muutokset maksoivat noin 3 000 tuhatta euroa. Syksyllä 2010 tehtävät SEPA-päivitykset laskutus- ja reskontra, kirjanpito- sekä maksatus- ja tilienhallintaohjelmaan tulevat maksamaan myös useita tuhansia euroja. Tuo 3000 tuhat euron päivityskustannukset per ohjelmisto on melko realistinen ennuste. Taloushallinnon ohjelmistoja tulee kaiken aikaa päivittää ja kehittää säännöllisesti, joten SEPA-päivitykset ovat vain yksi osa kokonaisuutta. SEPA-päivityksiä varten ei ole erikseen budjetoitu, vaan ohjelmistojen päivitys- ja muutostyöt mahtuvat normaaliin niille tarkoitettuun budjettiin. OAJ:n talousyksikössä tarvittavien ohjelmistoratkaisujen ei tarvitse olla kovin moniulotteisia ja niin ollen ohjelmistojen päivitys- ja muutostarpeetkaan eivät ole monimutkaisia. Tämä pienentää hieman mahdollisia SEPA:n aiheuttamia kustannuksia. Pitkällä aikavälillä kustannuksia pienentävät myös SEPA:n tuomat säästöt pankkien palvelumaksuissa ulkomaan maksujen osalta. OAJ hyötyy näistä hieman, mutta ei merkittävästi.

4 Johtopäätökset

Tutkimukseni osoitti, että OAJ:n talousyksikkö on jo aloittanut SEPA-valmistelut. Osa tarvittavista SEPA-muutoksista ja -päivityksistä on jo tehty ja kaikista tarvittavista muutoksista on jo ohjelmistotoimittajien kanssa sovittu. Palkanlaskentaohjelmisto on valmis SEPA-aikakauteen ja laskutus-, kirjanpito- ja maksuohjelmistot päivitetään marraskuussa 2010 eli noin kuukautta ennen SEPA-siirtymäkauden päättymistä. OAJ:n taloushallinto on siirtymässä SEPA-aikakauteen onnistuneesti ja suunnitellussa aikataulussa.

SEPA on OAJ:n talousyksikössä hyvin tutuksi palkanlaskijalle ja maksuliikenteen (sisältää tilienhallinnan) hoitajalle. He ovat osallistuneet SEPA-aiheisiin koulutuksiin sekä –tilaisuuksiin. Sekä palkanlaskijan että maksuliikenteen hoitajan työssä SEPA on merkittävämpi seikka kuin laskuttajalla (sisältää myyntireskontran) ja kirjanpitäjällä. Laskuttaja ja kirjanpitäjä eivät ole osallistuneet SEPA-aiheisiin koulutuksiin eivätkä –tilaisuuksiin. Heitä ei ole myöskään muulla tavalla opastettu SEPA-asiassa. Laskuttaja kokee mm. ohjelmistotoimittajalta tulleen yleistiedon SEPA:sta riittävän ja hän koki, että tämä yleistieto riittää hänen työssään. Kirjanpitäjälle SEPA oli vielä hieman vieras asia ja hänen mielestään SEPA-informaatio on ollut riittämätöntä.

SEPA:an siirtymiseen liittyvät muutokset haastateltavien mielestä olivat kohtalaisen pieniä. Työtehtävien hoitamiseen SEPA vaikuttaa myös vähän. SEPA:an siirtyminen koettiin kohtalaisen helpoksi, sillä varsinainen suunnittelutyö ohjelmistojen osalta on tehty jo ohjelmistotoimittajien taholla. Samoin pankkien rooli suunnittelutyössä on ollut merkittävä. Organisaation vastuulle on jäänyt tapaamisten sopiminen pankkien kanssa ja päivitystöiden sopiminen ohjelmistotoimittajien kanssa. Nykypäivän ohjelmistot ovat niin automatisoituja, ettei SEPA:n kaltainen muutos aiheuta varsinaista muutos- ja päivitystyötä ohjelmistojen käyttäjille. SEPA ei myöskään lisää automaatiota taloushallinnon ohjelmistoissa. SEPA-aikakauteen siirryttyä, taloushallinnon toiminnoissa on huomioitava aineiston käsittelyaikoihin tulevat muutokset. Kun euroalueen maiden välillä kulkevien maksujen käsittely nopeutuu ja palkanmaksun ajankohta muuttuu.

SEPA:n aiheuttamia muutoksia ja päivityksiä tutkiessa selviää, kuinka paljon OAJ:n talousyksikön taloushallinnon toiminnot ovat toisistaan riippuvaisia. Jotta yksi osa-alue

toimii hyvin, on myös muiden osa-alueiden oltava toimivia. Monet taloushallinnon ohjelmistot ovat kytköksissä toisiinsa ja ohjelmistoilla suoritettavat toiminnot muodostavat useasti ketjun. Näin ollen SEPA-päivityksiä ja –muutoksia on tullut suunnitella niin, että muutokset ja päivitykset tehdään oikeassa järjestyksessä. OAJ:n talousyksikössä on päädytty hoitamaan SEPA-muutokset ja –päivitykset maksatusohjelman, kirjanpidon ja laskutuksen osalta samanaikaisesti. Tämä helpottaa suunnittelua päivitysten osalta ja mahdollistaa SEPA-valmiuksien toimivuuden eri ohjelmistojen välillä.

SEPA:n suhtautuminen oli neutraali. SEPA:n odotetut hyödyt olivat hyvin vähäisiä. Palkanlaskija ja kirjanpitäjä eivät odottaneet SEPA:n tuovan heidän työn hoitamiseen mitään hyötyä. Laskuttaja ja maksuliikenteen hoitaja odottavat edistystä ainoastaan kahteen asiaan. Laskuttaja kertoi, että hänen työssään SEPA tuo edistystä viitteen käsittelyyn. SEPA mahdollistaa kaikkialta SEPA-alueelta tulevien viitesierojen konekielisen käsittelyn. Aikaisemmin se on ollut mahdollista vain Suomen sisältä tulevissa viitesierojen käsittelyssä. Maksuliikenteen hoitajan näkökulmasta SEPA helpottaa ulkomaan maksujen lähettämistä SEPA-alueella. Ulkomaan maksuja käsitellään SEPA-aikakaudella samalla tavalla kuin kotimaan maksuja. Myös SEPA-alueelle menevät ulkomaan maksut ovat samanhintaisia kuin kotimaan maksut. SEPA:n tuomia mahdollisia haittoja vastaaja eivät osanneet nimetä.

Vastaajat uskoivat, että käytäntö tuo esiin haitat, jos niitä on. Maksuliikenteen hoitaja ei pitänyt muutoksesta, jossa pankkien PATU-tunnukset tulee jatkossa noutaa itse Internetin kautta. SEPA-maksamisen myötä pankkiyhteyksien tietoliikenne ratkaisut siirtyvät uuteen aikaan eli Web Service –palveluun. Mutta koska SEPA-aikakauden alussa on mahdollista toimia vielä PATU-tunnuksia käyttäen, OAJ:ssä siirrytään Web Service –palveluun myöhemmin. Arviot SEPA:n toimivuudesta olivat sen kaltaisia, että vasta käytäntö siirtymäkauden jälkeen näyttää toimiiko SEPA-järjestelmä. Täyttä luottamusta SEPA:n toimivuudesta ei ollut. Riskejä toimimattomuudesta pidettiin pieninä, mutta mahdollisina. Pankkien roolia SEPA-toiminnoissa pidettiin hyvin suurena.

SEPA:n aiheuttamat kustannukset tutkittavien osa-alueiden osalta eivät OAJ:n kokoisessa organisaatiossa ole merkittävät. Kustannuksia tulee ainoastaan ohjelmistotoimittajien tekemistä ohjelmistojen muutos- ja päivitystöistä. SEPA-päivityksiin odotetaan menevän kuitenkin useita tuhansia euroja.

SEPA:sta sanotaan, että se on suurempi muutos kuin yhteisen eurovaluutan tulo. Kohdeorganisaatioissa, OAJ:n talousyksikössä, SEPA:a ei koettu kovin suurena ja merkittävänä muutoksena. Organisaation taloushallinnon näkökulmasta SEPA-aikakauteen siirtyminen on yksi osa isoa taloushallinnon kokonaisuutta. Jatkuviin muutoksiin taloushallinnon tehtävissä on jo totuttu, eikä SEPA:an siirtyminen aiheuta huomattavan suuria ponnisteluja. Tutkimuksen mukaan pankkien ja ohjelmistotoimittajien rooli SEPA:an siirtymisessä on hyvin merkittävä. Varsinainen SEPA:n aiheuttama työ on tehty valmiiksi sekä pankeissa, että ohjelmistotoimittajien yrityksissä kohdeorganisaation kohdalla. On kuitenkin pitänyt huolehtia, että organisaatiolle tarvittavat ohjelmistopäivitykset ja –muutokset on sovittu tehtäväksi riittävän aikaisin.

Odotin tutkimuksen osoittavan, että SEPA:an siirtyminen lisäisi huomattavasti työmäärää taloushallinnon henkilöstölle, ainakin aluksi. SEPA:n aiheuttama työmäärä on kuitenkin odotettua paljon pienempi. Tästä johtuen voi olettaa pankkien ja ohjelmistotoimittajien vastaavan pääosin SEPA:n aiheuttamista muutoksista ja heidän työpanoksensa SEPA-prosessissa on suuri. Organisaation panostus SEPA-aikakauteen on siis taloudellinen. SEPA:n aiheuttamat kustannukset ovat kohtalaiset, mutta ohjelmistojen päivitys- ja muutokustannuksista säästäminen lähes mahdotonta. Ohjelmistojen päivitys- ja muutostöitä ei organisaatio voi itse hoitaa ja ne on tilattava ohjelmistotoimittajilta. Tällaiset SEPA-kustannukset saattavat kuitenkin pienelle yritykselle tai yhteisölle olla suuri investointi ja mikäli yrityksellä tai yhteisöllä ei ole maksuliikennettä muihin SEPA-maihin, ne eivät voi hyötyä SEPA:an siirtymisestä lainkaan.

Koska suomalaiset pankit ja yritykset sekä yhteisöt ovat edelläkävijöitä sähköisessä asiainnissa, SEPA-muutokset eivät ole niin haasteellisia kuin monille muille SEPA-maiden yrityksille. Suomessa on jo hyvin totuttu nopeasti kehittyviin sähköisen asioinnin järjestelmiin ja SEPA-aikakauteen suhtaudutaan luottavaisin mielin. Suomalaisten pankkien toiminta antaa luotettavan kuvan niiden toiminnasta SEPA-asioissa. Pankit toimivat tutkimuksen tekijän näkökulmasta SEPA-asioissa projektin vetäjinä. Pankeille on muodostunut vastuu SEPA-projektin etenemisestä, tiedotuksesta ja opastuksesta. Myös ohjelmistotoimittajat ovat panostaneet SEPA-asioissa, sillä niillä on ollut hyvä mahdollisuus SEPA-tarjonnallaan saada uusia asiakkaita sekä vahvistaa toimintaansa vanhojen asiakkaiden keskuudessa. Ohjelmistotoimittajien taholta SEPA-informaatio on myös ollut hyvin laa-

dukasta ja opastavaa. Yritysten ja yhteisöjen on ollut helppo saada yleistietoa SEPA:sta ja siihen liittyvistä tarvittavista muutostöistä.

OAJ:ssä ei siis koettu, että SEPA helpottaisi taloushallinnon työtehtävien hoitoa oleellisesti. Jotakin hyviä parannuksia sähköiseen taloushallinnon hoitoon kuitenkin oli luvassa. Suurimpina SEPA-muutokset näkyvät muissa SEPA-maissa, joissa jo SEPA:n vaatimat muutokset yritysten ja pankkien väliseen toimintaan ovat suuria. Ja jotta pankit ja yritykset pääsevät tavoitteisiin SEPA-asioissa, on työmäärä ja kustannukset huomattavasti suuremmat kuin Suomessa.

SEPA on suuri askel yhtenäisen Euroopan hyväksi. Kun SEPA yhdistää yritysten ja yhteisöjen taloushallinnon toimintoja, voi yritys tai yhteisö toimia SEPA maassa hyvänsä samalla tavalla kuin kotimaassa. Yritysten kansainvälistyminen helpottuu ja resursseja vapautuu muuhun toimintaan. Ne yritykset jotka toimivat jo useammassa SEPA-maassa voivat tehostaa toimintaansa keskittämällä taloushallinnon toimet yhteen paikkaan.

Opinnäytetyön aihe oli onnistunut valinta, sillä ajankohtaista SEPA-tietoa oli runsaasti saatavilla ja SEPA-valmistelut olivat tutkimuksen tekohetkellä menossa kohdeorganisaatioissa. Lisäksi aihe liittyy tekijän omaan suuntautumisalanaan. Näkemys aiheen rajauksesta oli projektin alusta asti selkeä, sillä kohdeorganisaatioissa SEPA koskettaa ainoastaan taloushallinnon toimia, joista tärkeimmät olivat tutkimuksen kohteena. Tutkimuksen toteutustavaksi valitsin asiantuntijahaastattelut. Ne toteutettiin OAJ:n toimistolla huhtikuussa 2010. Haastattelut onnistuivat suunnitelman mukaan ja vastauksia tutkimuksen kysymyksiin sain kaikilta OAJ:n taloushallinnon osa-alueilta. Vaikka opinnäytetyön suunnitteluvaiheessa näytti, että tarvittavaa lähdeaineistoa on hyvin niukasti käytössä, keräämistäni lähteistä muodostui riittävän monipuolinen aineisto opinnäytetyötä varten. Merkittävin tiedonlähde oli Euroopan Keskuspankin julkaisut sekä suomalaisten pankkien SEPA-aiheiset tietopaketit. Opinnäytetyö prosessina onnistui, vaikka opinnäytetyön tekijän näkökulmasta tutkimuksen tulokset olisivat voineet olla antoisammat. Tutkimus antoi kuitenkin hyvän kuvan OAJ:n SEPA-tilanteesta. Mikäli opinnäytetyöprosessin aikataulu ei olisi ollut erityisen niukka, tutkimus olisi ollut mielenkiintoisempi toteuttaa määrällisenä tutkimuksena. Tällä menetelmällä opinnäytetyö olisi ollut myös laajempi ja siitä olisi ollut hyötyä myös muille yrityksille ja yhteisöille, kuin tutkimuksen kohdeorganisaatiolle.

Lähteet

Nordea Pankki Suomi Oyj. 2008a. SEPA, Valmistautuminen yhtenäiseen euromaksualueeseen. Painettu esite YSO 12009.08.

Luoto Matti. Helsingin Sanomat 18.9.2007a. Sepa on euroakin suurempi muutos.

Luoto Matti. Tietoviikko 27.11.2009b. Sepa myllää maksamisen.

Luoto Matti. Helsingin Sanomat 16.3.2010c. Yritysten siirtymisessä Sepaan alkaa olla kiire.

Luoto Matti. Kauppalehti 8.1.2009d. Maksupäivästä luopuminen aiheuttaisi ison haitan.

Luoto Matti. Kauppalehti. 17.11.2008e. SEPA mullistaa Euroopan maksuliikenteen.

Luoto Matti. Talouselämä 9.5.2008f. SEPA on selvää säästöä.

Somerhallio Aki. 2009. Opinnäytetyö. Hämeen ammattikorkeakoulu. SEPA-Maksukäytännön käyttöönoton arviointi yrittäjän näkökulmasta.

OP-Pohjola-ryhmä . 2010a. Mikä SEPA on? Luettavissa:

<https://www.op.fi/op?id=51500&srcpl=3>. Luettu: 17.4.2010

Basware Oyj. 2010. SEPA tehostaa maksamisen prosesseja. Luettavissa:

http://www.basware.com/FI/Our_Solutions/maksuautomaatio/sepa/Pages/default.aspx. Luettu: 17.4.2010

Suomen Pankki. 2010. Yhtenäinen euromaksualue (SEPA). Luettavissa:

<http://www.suomenpankki.fi/fi/rahoitusmarkkinat/kehityshankkeet/sepa.htm>. Luettu: 15.4.2010

OpusCapita Oy. 2005-2009. Mikä SEPA on? Luettavissa:

<http://www.opuscapita.fi/opuscapita.asp?viewID=636>. Luettu: 15.4.2010

Nordea Pankki Suomi Oyj. 2010b. SEPA. Luettavissa: <http://www.nordea.fi/SEPA-suoraveloitus/1013432.html>. Luettu 17.4.2010

Euroopan Keskuspankki. 2006a. Yhtenäinen euromaksualue (SEPA). Verkkojulkaisu ISBN 978-92-899-0106-2. Luettavissa:

http://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/sepa_brochure_2006fi.pdf. Luettu: 14.4.2010

Finanssialan Keskusliitto. 2008a. Yhtenäisen euromaksualueen toteutuminen Suomessa.

Suomen kansallinen SEPA-siirtymäsuunnitelma versio 4. Verkkojulkaisu 17.2.2010. Luettavissa: http://www.fkl.fi/www/page/fk_www_4538. Luettu: 14.4.2010

Finanssialan Keskusliitto. 2010b. Tilisiirto-opas. Luettavissa:

http://www.fkl.fi/www/page/fk_www_4003. Luettu: 15.4.2010

JKN Consulting Oy. 2010. SEPA-sanakirja. Luettavissa:

http://www.jknc.fi/sepa_sanakirja#PSD. Luettu: 17.4.2010

Oikeusministeriö. 2010. Hallituksen esitys eduskunnalle maksupalvelulaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Luettavissa: <http://www.om.fi/Maksupalvelulaki%20HE.doc>. Luettu: 17.4.2010

Nevalainen Maire. Nordea Pankki Suomi Oyj. 2010c. Lähetetty 1.2.2010. SEPA-tilaisuuden esitysaineisto, Saarelainen Erkki 14.1.2010. Vastaanottaja Koskinen Jonna

Yrityspalvelut. Helsingin OP-Pankki. Lähetetty 19.2.2010. Maksuliikeutiset helmikuu 2010. Vastaanottaja Koskinen Jonna

Grönvall Maarit. 2010. Opetusalan Ammattijärjestö OAJ. Asiantuntijahaastattelu 22.4.2010

Hakala Anne. 2010. Opetusalan Ammattijärjestö OAJ. Asiantuntijahaastattelu 12.4.2010

Itkonen Tarja. 2010. Opetusalan Ammattijärjestö OAJ. Asiantuntijahaastattelu 22.4.2010

Segersvärd Rauno. 2010. Opetusalan Ammattijärjestö OAJ. Asiantuntijahaastattelu 12.4.2010

Ylönen Riitta. 2010. Opetusalan Ammattijärjestö OAJ. Asiantuntijahaastattelu 19.4.2010

Wikipedia, The Free Encyclopedia. 2010. Map of Single Euro Payments Area.
http://en.wikipedia.org/wiki/Single_Euro_Payments_Area

Haapaniemi Kari. OP-Pohjola 17.2.2010. Mitä SEPA merkitsee yritykselle?

Yle. 2008. Kotimaiset pankkikortit väistymässä kansainvälisten maksukorttien tieltä.
<http://yle.fi/uutiset/kotimaa/article224001.ece>

Euroopan Keskuspankki. 2006a. Yhtenäinen euromaksualue (SEPA). Siirtymäaikataulu. Verkkojulkaisu ISBN 978-92-899-0106-2. http://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/sepa_brochure_2006fi.pdf.

Liitteet

Liite 1: SEPA terminologia

BIC	Bank Identifier Code, pankin yksilöivä tunnus. Käytetään myös nimeä SWIFT Code, SWIFT-koodi. Maksun saajan pankin BIC on pakollinen EU- ja ETA-alueen rajat ylittävissä tilisiirroissa.
Credit-kortti	Maksukortti, jolla maksu tapahtuu korttikohtaisella luotolla.
CUT-OFF	Pankin päivänkatkoajo
Debit-kortti	Maksukortti, jolla maksu tapahtuu pankkitililtä.
EKP	Euroopan Keskuspankki
e-lasku kiin.	Elektroninen lasku, jonka saa suoraan omaan verkkopankkiin.
EMV	Europay, Mastercard and Visa. Kansainvälisten luottokorttiyhtiöiden kehittämä maksukorttistandardi.
EPC	European Payments Council (EPC), Euroopan maksuneuvosto. Eurooppalaisten pankkien ja pankkijärjestöjen yhteinen, maksamista koskevien asioiden yhteistyö- ja päätöksenteoelin.
EU-maksu	EU-alueen sisäinen, maiden rajat ylittävä maksu, joka välittää kotimaisen tilisiirron hinnalla.
IBAN	International Bank Account Number, kansainvälinen tilinumero ja tilinumeron kansainvälinen esitystapa. Maksun saajan IBAN on pakollinen EU- ja ETA-alueella.
ISO	International Organization for Standardization, kansainvälinen standardointijärjestö
Laskuhotelli	Välittää laskut laskuttajalta ostajalle verkkolaskuna.
Maksupalveludirektiivi	Payment Services Directive. Euroopan komission valmistelema, maksupalveluita koskevan lainsäädännön yhtenäistävä direktiivi, joka on toteutettava kaikkien EU:n jäsenmaiden kansalliseen lainsäädäntöön.
PATU	Pankkien asiakasyhteyksien tietoturva. PATU:lla tunnistetaan asiakas ja pankki sekä suojataan aineiston muuttumattomuus.

PIN	Personal identification number
PKI-varmenne	Uusi SEPA-aikakauden pankkien turvaratkaisu, joka korvaa PATU:n (Public Key Infrastructure).
RF-viite	Creditor Reference, automaattinen laskutietojen välitys.
SALA	Koodi, josta pankit tunnistavat palkka- ja eläke-erät (Salary)
SEPA	Single Euro Payments Area, yhtenäinen euromaksualue
SWIFT	Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication, pankkien omistama maksusanomien välittäjä ja käyttöliittymäohjelmistojen tarjoaja.
XML	eXtensible Markup Language on merkintäkieli tai standardi, jolla tiedon merkitys on kuvattavissa.
Web Services	Uusi SEPA-aikakauden yhteyskäytäntö yritysten eräsiirtoihin

Liite 2: Yrityksen SEPA-valmiuden tarkistuslista

- Toimet yrityksen sisällä
- Nimetkää yrityksessä vastuuhenkilö, joka huolehtii SEPA:a koskevan tiedon hankkimisesta ja tiedottamisesta sekä toimintasuunnitelman päivittämisestä.
- Tarkistakaa, onko yrityksen sisäiset ja ulkoiset osapuolet tunnistettu ja onko heitä informoitu SEPA:n laajuudesta ja aikatauluista heidän toimiinsa?
- Analysoikaa SEPA:n tuomat mahdollisuudet ja haasteet liiketoiminnallenne.
- Kartoittakaa maksuvirtanne ja maksutapanne sekä mitä vaikutuksia SEPA:lla niihin on.
- Analysoikaa EURO-tilinne tarve jatkossa SEPA-alueella.
- Pankkiyhteystiedot (IBAN ja BIC) on päivitettävä. Selvittäkää vaikutukset järjestelmiinne.
- Pohtikaa, onko SEPA-maksuilla vaikutusta yrityksenne maksuprosesseihin ja rutiinien ajoitukseen.
- Varautukaa siihen, että SEPA-tilisiirroissa oleva uusi maksun lisätietoryhmä voidaan automaattisesti hyödyntää.
- Käsiteltävät asiat järjestelmätoimittajien kanssa
- Ottakaa yhteyttä järjestelmätoimittajinne ja käynnistäkää keskustelut SEPA:n mahdollisista vaikutuksista järjestelmiinne:
  - Mitä muutoksia on tehtävä, jotta nykyiset järjestelmät ovat SEPA-yhteensopivia?
  - Milloin SEPA-päivitykset voidaan tehdä ohjelmistoihin?
  - Milloin maksuaineistojen uusi XML-standardi voidaan ottaa käyttöön?
  - Miten järjestelmä tukee siirtymäkauden aikaisia rinnakkaisia maksuprosesseja?
  - Vaikuttaako XML:n käyttöönotto pankkiliittymäpintaan? Kommunikointi- ja turvaratkaisut: Web-service ja PKI.
  - Voitteko vähentää pankkiyhteysohjelmistojenne sekä turva- ja kommunikointitapojen määrää pankkeihinne päin?
  - Varmistakaa, että järjestelmänne käsittelee tiliotteen SEPA-maksuja koskevat lisätietokentät automaattisesti.
  - Miten järjestelmätoimittajanne voi tukea sähköisen laskutuksen käyttöönottoa?

- Jos yrityksenne ottaa vastaan korttimaksuja, varmistakaa että käytössänne on maksupäätteet, jotka pystyvät lukemaan magneettinauhujen lisäksi myös sirukortteja. Lisäksi on hyvä varmistaa, että päätteessä on uusin ohjelmistoversio käytössä.
- Käsiteltävät asiat toimittajien, asiakkaiden ja muiden osapuolien kanssa
- Varmistakaa, että asiakkaillenne lähetettävissä laskuissa on päivitettyinä yrityksenne tilinnumero IBAN-muodossa sekä BIC-koodi.
- Selvittäkää toimittajienne ja yhteistyökumppanienne IBAN- ja BIC-numerot.
- Keskustelkaa asiakkaiden, toimittajien ja muiden yhteistyökumppaneidenne kanssa, jotta voitte arvioida vaikuttaako SEPA nykyiseen liiketoimintatapanne.
- Selvittäkää henkilöstönne tilinumerot IBAN- ja BIC-muodossa palkanmaksua varten.
- Pankin kanssa käsiteltävät asiat
- Käyttäkää hyväksenne pankkien SEPA-asiantuntemusta ja keskustelkaa asiantuntijoiden kanssa miten saatte nopeasti täyden hyödyn SEPA:sta.
  - Onko nykyinen yrityksenne tilirakenne tehokas myös SEPA-aikana?
  - Miten pankki voi tukea mahdollisissa maksuliikenteen ja likviditeetinhallinnan keskittämiprojekteissa?
  - Kannattaisiko nykyisen suoraveloituksen ja tulevan SEPA-suoraveloituksen sijaan ottaa käyttöön e-laskupalvelu?
  - Milloin ja miten voitte korvata kaikki vanhat maksuaineistot uudella SEPA-kelpoisella maksuaineistotyyppillä?

Liite 3: Siirtymäkauden SEPA-tilisiirto

		IBAN	BIC
Saaja Mottagare			
Maksajan nimi ja osoite Betalarens nam och adress			
TILISIIRTO, GIRERING Allekirjoitus Underskrift		Viitenumero Ref. nr	
	Tilitä nro Från konto nr	Eräpäivä Förfalldag	Euro

Maksu välitetään saajalle maksujenvälityksen ehtojen mukaisesti ja vain maksajan ilmoittaman tilinumeron perusteella.
Betalingen förmedlas till mottagaren enligt villkoren för betalningsförmedling och endast till det kontonummer som betalaren angivit.

PANKKI BANKEN

Liite 4:Haastattelurunko

1. Mikä taloushallinnon ohjelmisto on käytössäsi? Aiheuttaako SEPA muutoksia käytössäsi olevaan ohjelmistoon?
2. Onko ohjelmistoa päivitetty SEPA:n takia? Montako kertaa? Mikä muuttui?
3. Jos ohjelmistoa ei ole päivitetty, mikä on suunnitelma päivitysten suhteen?
4. Onko sinua ohjeistettu SEPA-asioissa? Millaista ohjeistusta olet saanut?
5. Onko opastus ja SEPA:sta saatu informaatio ollut mielestäsi riittävä? Onko SEPA tullut tutuksi?
6. Onko SEPA lisännyt työmäärääsi? Jos on, miten?
7. Ovatko työtehtäväsi muuttuneet SEPA:n myötä? Tai arvioitko niiden muuttuvan siirtymäkauden jälkeen eli vuoden 2011 alusta lähtien?
8. Mitä odotuksia sinulla on SEPA:lta? Tuoko SEPA sinulle hyötyä työtehtävissäsi?
9. Onko SEPA:sta työtehtävissäsi jotakin haittaa tai harmia?
10. Mikä on käsityksesi SEPA:n toimivuudesta siirtymäkauden päätyttyä 1.1.2011? Mitä riskejä katsot SEPA:an liittyvän?